

Sygn. akt III Cz 163/15

POSTANOWIENIE

Dnia 24 lutego 2015 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w następującym składzie:

Przewodniczący – Sędzia SO Tomasz Tatarczyk

Sędziowie SO Krystyna Hadryś

SR (del.) Roman Troll (spr.)

po rozpoznaniu w dniu 24 lutego 2015 r. w Gliwicach na posiedzeniu niejawnym sprawy

z wniosku wierzyciela K. L. (L.)

przeciwko małżonce dłużnika G. S. (S.)

o nadanie klauzuli wykonalności

na skutek zażalenia wierzyciela

na postanowienie Sądu Rejonowego w Rybniku

z dnia 5 listopada 2014 r., sygn. akt II Co 452/13

postanawia:

uchylić zaskarżone postanowienie i sprawę przekazać do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Rybniku, pozostawiając temu sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego.

SSR (del.) Roman Troll SSO Tomasz Tatarczyk SSO Krystyna Hadryś

Sygn. akt III Cz 163/15

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia w 5 listopada 2014 roku Sąd Rejonowy w Rybniku oddalił wniosek wierzyciela o nadanie klauzuli wykonalności przeciwko małżonce dłużnika, albowiem nie dołączył on do wniosku oryginału dokumentu urzędowego lub prywatnego podpisanego przez małżonkę dłużnika, z którego wynikałoby udzielenie zgody na dokonanie czynności prawnej. Rozstrzygnięcie to Sąd Rejonowy oparł na treści art. 787 k.p.c.

Zażalenie na to postanowienie złożył wierzyciel zaskarżając je w całości i zarzucając naruszenie art. 5 ust. 6 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o zmianie ustawy - Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw, które miało istotny wpływ na wynik sprawy poprzez zastosowanie art. 787 k.p.c. w brzmieniu obowiązującym po dniu 5 lutego 2005 roku do sprawy, której przedmiotem jest roszczenie powstałe przed wejściem w życie zmian wynikających z ustawy z 17 czerwca 2004 roku. Przy takim zarzucie wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

Przepisy intertemporalne wskazują, że jeżeli zobowiązanie dłużnika pozostającego w ustroju ustawowej wspólności majątkowej małżeńskiej powstało przed wejściem w życie ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o zmianie ustawy -

Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 162, poz. 1691), do postępowania o nadanie klauzuli wykonalności przeciwko małżonkowi dłużnika stosuje się przepisy kodeksu postępowania cywilnego w brzmieniu sprzed tej nowelizacji (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 17 września 2008 r., sygn. akt III CZP 77/08, opublik. w OSNC 2009/7-8/114, art. 5 ust. 6 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o zmianie ustawy - Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw, która weszła w życie 20 stycznia 2005 r.). W stanie prawnym poprzedzającym wejście w życie ustawy nowelizującej zasadnicze znaczenie miał art. 41 kro, który ustanawiał zasadę, że zaspokojenia z majątku wspólnego może żądać także wierzyciel, którego dłużnikiem jest tylko jeden z małżonków (art. 41 § 1 kro), sąd zaś mógł każdorazowo ograniczyć lub wyłączyć możliwość zaspokojenia się z majątku wspólnego przez wierzyciela, którego dłużnikiem był tylko jeden z małżonków, jeżeli ze względu na charakter wierzytelności albo stopień przyczynienia się małżonka będącego dłużnikiem do powstania majątku wspólnego, zaspokojenie z majątku wspólnego byłoby sprzeczne z zasadami współżycia społecznego (art. 41 § 3 kro). Unormowania materialno-prawne znajdowały wówczas uzupełnienie w przepisach kodeksu postępowania cywilnego. Wierzyciel, który uzyskał tytuł wykonawczy przeciwko dłużnikowi, chcąc zaspokoić się z majątku wspólnego, musiał przedstawić tytuł wykonawczy skuteczny przeciwko obojgu małżonkom, występował zatem o nadanie klauzuli wykonalności przeciwko małżonkowi dłużnika na podstawie art. 787 kpc. W postępowaniu klauzulowym, na wniosek małżonka dłużnika, sąd orzekł o ograniczeniu lub wyłączeniu możliwości zaspokojenia się wierzyciela z majątku wspólnego (art. 787 § 2 kpc), co stanowiło procesową realizację art. 41 § 3 kro. Do kognicji sądu w postępowaniu klauzulowym należało ponadto m.in. badanie, czy pomiędzy małżonkami istnieje ustroj wspólności ustawowej lub umownej, czy w razie umownego zniesienia wspólności fakt ten był wiadomy wierzycielom oraz czy odpowiedzialność majątkiem wspólnym nie jest wyłączona ze względu na datę powstania wierzytelności. (Por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 17 września 2008 r., sygn. akt III CZP 77/08, opublik. w OSNC 2009/7-8/114).

Z powyższych względów zastosowanie przez Sąd Rejonowy przepisu art. 787 k.p.c. w brzmieniu obowiązującym po nowelizacji wskazuje, że nie zostały dochowane przez ten sąd przepisy prawa procesowego umożliwiające w sposób prawidłowy ustalenie, czy nadanie klauzuli wykonalności przeciwko małżonkowi dłużnika jest zasadne. Z przepisu art. 787 § 1 k.p.c. w brzmieniu ustalonym przed nowelizacją opisaną powyżej wynika, że sąd powinien wysłuchać małżonka dłużnika przed nadaniem klauzuli wykonalności. Sąd Rejonowy w rozpoznawanej sprawie nie dokonał takiego wysłuchania, a stosując obowiązujące przepisy prawa procesowego pominął w całości przepisy intertemporalne wskazujące na to, jakie przepisy prawa procesowego stosuje się wówczas, gdy zobowiązanie dłużnika pozostającego w ustroju ustawowej wspólności majątkowej małżeńskiej powstało przed wejściem w życie ustawy z 17 czerwca 2004 r. o zmianie ustawy - Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw.

Mając powyższe na uwadze na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. w związku z art. 13 § 2 k.p.c. należało uchylić zaskarżone orzeczenie z uwagi na nierozpoznanie istoty sprawy, albowiem Sąd Rejonowy w całości pominął jakiegokolwiek oświadczenia małżonka dłużnika uniemożliwiając mu udział w sprawie, a oddalenie wniosku w całości argumentował brakiem przedłożenia przez wierzyciela dokumentu urzędowego lub prywatnego z podpisem małżonka dłużnika, podczas gdy w chwili powstawania zobowiązania nie były one konieczne.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Rejonowy w pierwszej kolejności w sposób prawidłowy zastosuje przepisy prawa procesowego, a to art. 787 § 1 i 2 k.p.c. w brzmieniu obowiązującym przed wejściem w życie ustawy z 17 czerwca 2004 r. o zmianie ustawy - Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw poprzez wysłuchanie małżonka dłużnika i podjęcie ewentualnych dalszych właściwych czynności wynikających z oświadczeń małżonka dłużnika, a mających na celu prawidłowe rozstrzygnięcie o wniosku złożonym przez wierzyciela.

SSR (del.) Roman Troll SSO Tomasz Tatarczyk SSO Krystyna Hadryś